

miasto stołeczne
stolica
Warszawa

*Skąd mamy pieniądze
i na co je wydajemy?*

Wstęp	2	Na co wydawane są nasze pieniądze?	9
Skąd mamy pieniądze?	3	Wydatki m.st. Warszawy	9
Dochody m.st. Warszawy	3	Transport i łączność	9
Udział w PIT	3	Oświata i wychowanie	11
Dochody z majątku	4	Gospodarka mieszkaniowa	12
Subwencje	4	Administracja	13
Podatki i opłaty lokalne	4	Pomoc społeczna	13
Udział w CIT	5	Wpłata do budżetu i inne rozliczenia	14
Dotacje celowe	5	Kultura i sport	14
Podatek od czynności cywilnoprawnych	6	Bezpieczeństwo	16
Opłata skarbową	6	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	16
Inne dochody	6	Obsługa długu	17
Deficyt i dług	7	Ochrona zdrowia	17
Dochody dzielnic	7	Wydatki dzielnic	17
Podsumowanie	8	Podsumowanie	18
		Nasz budżet	20

wstęp

Dzisiejsza Warszawa to największe polskie miasto. Stolica Polski liczy prawie 1 milion 700 tysięcy ludzi. Jednocześnie mieszka tu wielu studentów i pracowników, na stałe zameldowanych w swoich rodzinnych miejscowościach.

Nasze miasto jest jedynym w Polsce, którego zasady funkcjonowania opisuje osobna ustawa. Ze względu na swój rozmiar War-

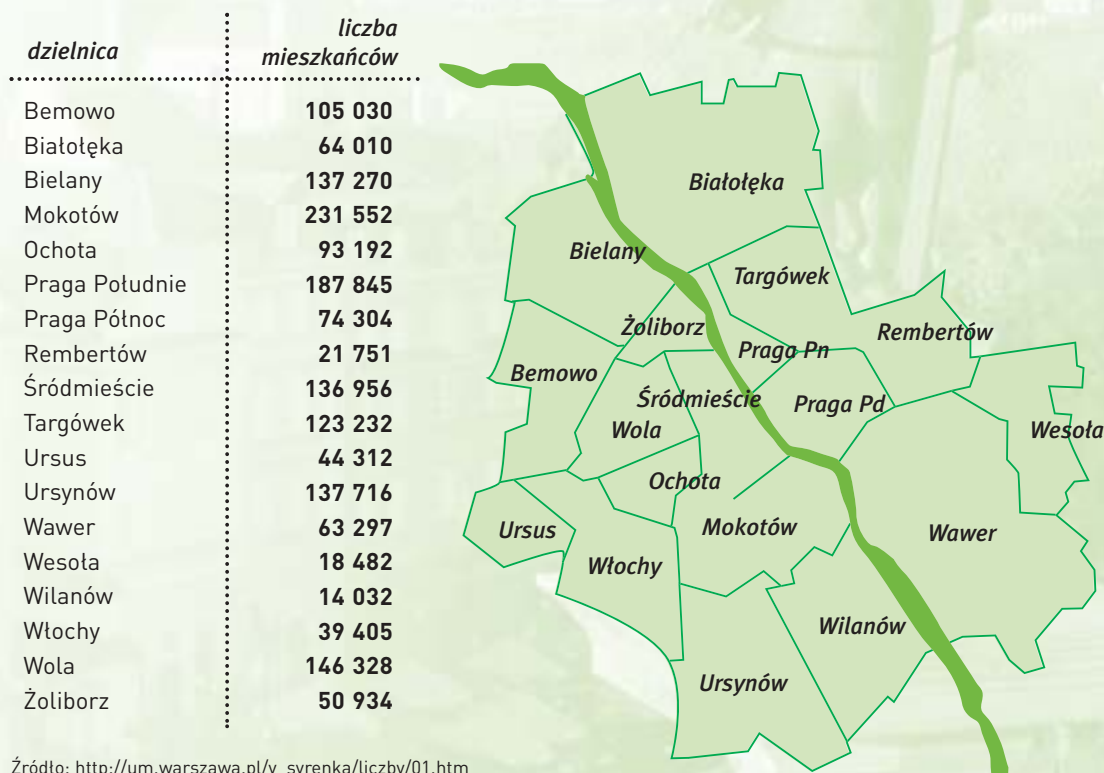
szawa podzielona jest na 18 dzielnic. Najmłodsza z nich to Wesola.

Wszyscy razem tworzymy metropolię i możemy wpływać na jej oblicze. Jednak same dobre chęci nie wystarczą. Jak wszędzie na świecie, mieszkańcy i władze miasta muszą się liczyć z ograniczonymi możliwościami finansowania stołecznych potrzeb. W ramach tych możliwości należy podjąć decyzje, jakie

towary i usługi miasto ma kupić dla swoich mieszkańców, w jaki sposób może je dostarczyć, po co w ogóle ma to czynić.

Wspomniane wyżej ograniczenia i zakres finansowy podejmowanych decyzji można zwięźle opisać za pomocą budżetu miasta. Budżet jest planem, w którym określa się przewidywane dochody Warszawy oraz wskazuje się wydatki miasta. Zgodnie z przepisami, taki plan finansowy konstruowany jest co roku.

Tworzenie i wykonywanie budżetu podlega kontroli ze strony obywateli. Formalnie zakres tej kontroli jest szeroki, faktycznie – zależy od inicjatywy mieszkańców. Po pierwsze, w powszechnym głosowaniu mieszkańcy wybierają prezydenta Warszawy – osobę odpowiedzialną za przygotowanie budżetu do 15 listopada każdego roku. Po drugie, mieszkańcy wybierają 60 radnych, których najważniejszym zadaniem jest uchwalenie do 31 grudnia budżetu na następny rok. W przypadkach szczególnych radni mogą to uczynić do 31 marca roku, którego budżet dotyczy. W ostatnich latach rajcom miejskim udało się dotrzymać tego przedłużonego terminu. Po trzecie, budżet jest dokumentem jawnym. Debata radnych nad przyjęciem budżetu jest jawna. Jawne są głosowania nad przyjęciem budżetu, jawna jest jego treść. Jawne są sprawozdania z wykonania budżetu, jawne są debaty ich dotyczące.

Źródło: http://um.warszawa.pl/v_syrenka/liczby/01.htm

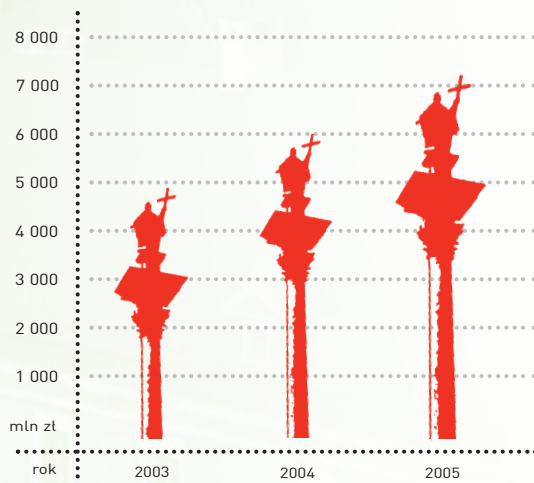
Rysunek 1. Podział m.st. Warszawy na dzielnice i ich ludność

Skąd mamy pieniądze?

● Dochody m.st. Warszawy

W ostatnich latach dochody stolicy systematycznie rosną – w 2003 roku wyniosły prawie **5 miliardów złotych**, w 2004 roku prawie **6 miliardów**, a w 2005 roku najprawdopodobniej przekroczą **7 miliardów złotych** (wykres 1). Oznacza to wzrost dochodów o około 20 procent rocznie.

Wykres 1. Dochody m.st. Warszawy w latach 2003 – 2005

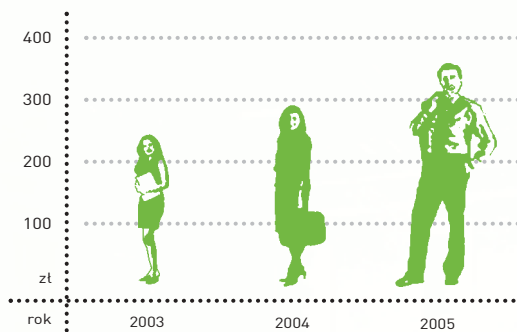
Źródło: http://um.warszawa.pl/v_syrenka/liczby/01.htm

W jaki sposób miasto gromadzi takie kwoty? Podkreślić należy, że określają to ustawy – miasto nie ma możliwości wprowadzania swoich podatków. Źródła dochodów miasta są liczne, jednak od lat dominująca grupa to:

- udziały Warszawy w podatku dochodowym od osób fizycznych,
 - dochody z majątku komunalnego,
 - subwencje,
 - podatki i opłaty lokalne,
 - udziały Warszawy w podatku dochodowym od osób prawnych,
 - dotacje celowe,
 - podatek od czynności cywilnoprawnych,
 - opłata skarbową.
- Inne źródła dają łącznie do 18 procent całości dochodów miasta.

Wspomniane miliardowe kwoty mogą wyglądać trochę abstrakcyjnie. Jednak po podzieleniu na wszystkich mieszkańców odpowiadają one w poszczególnych latach kwotom **240, 295 i 358 złotych** miesięcznie na osobę (wykres 2).

Wykres 2. Miesięczne dochody m.st. Warszawy na mieszkańca

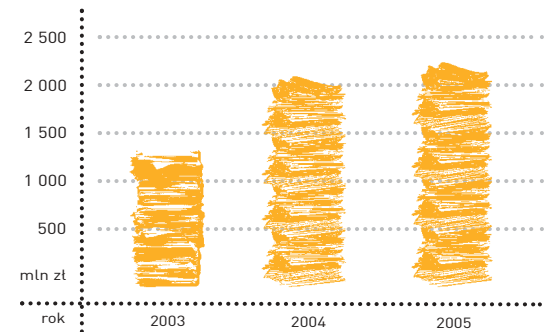
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wykresu 1.

Poniżej przedstawiona jest krótka charakterystyka najważniejszych źródeł dochodów stolicy.

● Udział w PIT

Podstawowym źródłem dochodów miasta są udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych zamieszkałych w Warszawie. Prawie połowa (**45,86 procent**) tzw. podatku należnego powinna zasilić kasę miasta. Podatek ten wykazaliśmy w ubiegłym roku w pozycji 182 formularza PIT-36 lub w pozycji 112 formularza PIT-37. Oznacza to, że z podatków potrącanych przez państwo z pensji statystycznego mieszkańca stolicy, co miesiąc 111 złotych wraca na potrzeby miasta. Jest to najważniejsze źródło dochodów stolicy.

Wykres 3. Dochody m.st. Warszawy z tytułu udziałów w PIT

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu m.st. Warszawy

Skąd mamy pieniądze?

W minionych latach dochody Warszawy z tego tytułu szybko rosły i wyniosły: w 2003 roku – **1,3 miliarda złotych**, w 2004 roku – prawie **2,1 miliarda złotych**, a w 2005 roku wyniosą ok. **2,2 miliarda złotych** (wykres 3). Wzrost ten był wynikiem zmian w prawie – coraz większa część podatku dochodowego od osób fizycznych przeznaczana jest na potrzeby miejscowości ich zamieszkania. Niestety, choć wiele osób faktycznie mieszka w Warszawie, to przez brak meldunku nadal nie rozlicza się w stołecznych urzędach skarbowych. Tracą na tym wszyscy mieszkańcy stolicy!

● **Dochody z majątku**

Nasze miasto dysponuje znacznym majątkiem. W jego skład wchodzi mienie poszczególnych jednostek organizacyjnych miasta, w tym Urzędu m.st. Warszawy, służb, inspekcji, straży, samodzielnych zakładów opieki zdrowotnej, samorządowych instytucji kultury itp. Wartość tak szeroko rozumianego majątku trwałego na koniec 2004 roku wyniosła blisko **40 miliardów złotych**.

Majątek ten bezpośrednio służy do realizacji zadań, jakie stoją przed miastem. Równocześnie jednak stanowi on źródło dochodów stolicy z tytułu sprzedaży nieruchomości, opłat za użytkowanie wieczyste, najem lub dzierżawę, a także wpłat z zysku od przedsiębiorstw oraz dywidend od spółek.

W 2003 roku wyniosły one prawie **418 milionów złotych**, w 2004 roku – ponad **541 milionów złotych**, a w 2005 roku sięgną **1 miliarda 240 milionów złotych** (wykres 4).

Wykres 4. Dochody m.st. Warszawy z majątku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu m.st. Warszawy

Oznacza to, że tego typu dochody wynoszą **61 złotych** miesięcznie na każdego warszawiaka. Przewidywany wzrost dochodów wynika głównie z przekształceń organizacyjnych. W ubiegłych latach większość przychodów i wydatków miasta z tego tytułu nie trafiała bezpośrednio do budżetu miasta. Od 2005 roku sytuacja ta uległa zmianie.

● **Subwencje**

Trzecim co do znaczenia źródłem zasilania finansów miejskich są subwencje z budżetu

państwa. Konstytucja zapewnia jednostkom samorządu terytorialnego środki na realizację ich zadań. Istotą subwencji jest wyrównywanie różnic w budżetach poszczególnych gmin, powiatów i województw oraz zapewnienie środków na funkcjonowanie oświaty. Jednocześnie pozostawia się tym podmiotom swobodę w wydatkowaniu przekazanych sum.

W 2003 roku przyznano Warszawie subwencje w wysokości **938 milionów złotych**, w 2004 roku – **735 milionów złotych**, a na 2005 rok przewidziane jest **758 milionów złotych**. Oznacza to comiesięczne przekazywanie Warszawie kwoty **37 złotych** na mieszkańca. Obserwowane zmniejszanie subwencji wynika ze wspomnianego wcześniej wzrostu dochodów własnych stolicy. Warszawa jest jedną z bogatszych gmin w Polsce, dlatego też praktycznie otrzymuje już tylko oświatową część subwencji – w 2003 roku było to **700 milionów złotych**, w 2004 roku – **714 milionów złotych**, a w 2005 roku planowane jest **741 milionów złotych**.

● **Podatki i opłaty lokalne**

Kolejną grupę dochodów miasta tworzą podatki i opłaty lokalne. Zawdzięczają one swoją nazwę temu, że władze lokalne, takie jak Rada m.st. Warszawy, mają wpływ na wysokość stawek tych podatków. Wpływ ten jest jednak dość mocno ograniczony. To Sejm ustala „widełki”, w ramach których

Skąd mamy pieniądze?

radni muszą wskazać ostateczną wysokość tych podatków. Jak można się domyślić, w wielu gminach podatki te ustalone są blisko górnej granicy. W Warszawie od kilku lat udaje się jednak utrzymać ich stawki poniżej maksymalnej wysokości.

Podatkami i opłatami lokalnymi są:

- podatek od nieruchomości,
- podatek rolny,
- podatek leśny,
- podatek od środków transportowych,
- podatek od posiadania psów,
- opłata targowa,
- opłata administracyjna za czynności urzędowe.

Ustawa dopuszcza jeszcze jedną opłatę, która w Warszawie nie jest naliczana. Jest to tzw. opłata miejscowa, pobierana w miejscowościach o korzystnych właściwościach klimatycznych, walorach krajobrazowych oraz warunkach umożliwiających pobyt w celach wypoczynkowych, zdrowotnych lub turystycznych.

Spośród wyżej wymienionych podatków lokalnych największe znaczenie ma **podatek od nieruchomości**. Płacimy go od powierzchni gruntów, powierzchni nieruchomości lub wartości budowli. Przykładowo za jeden metr kwadratowy gruntu nie przeznaczonego do działalności gospodarczej płaci się rocznie **20 groszy**, a za każdy metr kwadratowy powierzchni budynku mieszkalnego – **51 groszy**

rocznie. Zdecydowanie wyższe podatki płacą przedsiębiorstwa i osoby prowadzące działalność gospodarczą – **62 grosze** od metra kwadratowego gruntu oraz **17 złotych 31 groszy** od metra kwadratowego lokalu.

Zbliżone do podatku od nieruchomości są kolejne dwa podatki – rolny i leśny. **Podatek rolny** płacony jest od powierzchni i jakości ziem uprawnych. **Podatek leśny** z kolei płacony jest od powierzchni lasów w zależności od średnio uzyskiwanych cen sprzedaży drewna.

Podatek od środków transportowych odprowadzają właściciele samochodów ciężarowych o ładowności powyżej 3,5 tony, ciągników siodłowych i balastowych, przyczep i naczep oraz autobusów.

Symboliczny wymiar ma **podatek od posiadania psów**, którego stawka wynosi 1 (słownie: jeden) złoty od psa rocznie. Rada m.st. Warszawy nie mogła zlikwidować tego podatku, gdyż jego pobieranie jest – zgodnie z wolą Sejmu, Senatu i Prezydenta RP – ustawowo wymagane. W minionym roku w Warszawie ten prosty i niski podatek zapłaciło 30 896 osób.

Opłatę targową pobiera się od wszystkich osób prowadzących handel, o ile z tego tytułu nie płacą podatku od nieruchomości. Wynosi ona obecnie od **1 złotego do 30 złotych** dziennie za metr kwadratowy stoiska. **Opłatę administracyjną** z kolei pobiera się za niektóre czynności urzędowe wykonywane

przez organy miasta i jego prezydenta, jeżeli nie trzeba za nie uiszczać opłaty skarbowej.

Podatki i opłaty lokalne dały Warszawie w 2003 roku łącznie **652 miliony złotych**, w 2004 roku – **703 miliony złotych**, a w 2005 roku dadzą ponad **708 milionów złotych**. Oznacza to, że na statystycznego warszawiaka przypada miesięcznie **35 złotych** opłat lokalnych. Po części płacimy je bezpośrednio, po części w cenach nabywanych towarów i usług.

● *Udział w CIT*

Dochodami miasta są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych posiadających siedzibę na terenie stolicy. Podmiotów takich w chwili obecnej w Warszawie jest ponad **25 tysięcy**. Przystępujący miastu udział wynosi **8,11 procent**. Dochody stolicy z tego tytułu wyniosły w 2003 roku **187 milionów złotych**, w 2004 roku – **416 milionów złotych**, a w 2005 roku wyniosą około **378 milionów złotych**. W przeliczeniu na mieszkańca jest to kwota **19 złotych miesięcznie**.

● *Dotacje celowe*

Dochody Warszawy pochodzą również z dotacji celowych z budżetu państwa. Przeznaczone są one na zadania zlecone miastu

Skąd mamy pieniądze?

przez administrację rządową oraz na zadania własne miasta. Za pomocą dotacji finansowane są między innymi zadania z zakresu: pomocy społecznej (w tym wypłaty zasiłków), utrzymania Straży Pożarnej, ewidencji ludności i budowy metra warszawskiego.

Znaczenie dotacji celowych maleje – w 2003 roku zamknęły się one kwotą **379 milionów złotych**, w 2004 roku – **392 milionów złotych**, a w 2005 roku – **322 milionów złotych**. Jest to równoważne **16 złotym** na mieszkańca miesięcznie.

● Podatek od czynności cywilnoprawnych

Podatek ten pobierany jest przy zawarciu umów sprzedaży, zamiany rzeczy i praw majątkowych, pożyczki, darowizny, dożywocia, ustanowienia odpłatnej renty, podziału spadku, zniesienia współwłasności, ustanowienia hipoteki, ustanowienia odpłatnego użytkowania itp. Podatek ten wynosi zazwyczaj 1 – 2 procent podstawy opodatkowania, np. kwoty pożyczki.

Podatek ten, ze szkodą dla miasta, zastąpił w części opłatę skarbową. Jednak w 2003 roku przyniósł on Warszawie prawie **233 miliony złotych**, w 2004 roku – **287 milionów złotych**, a w 2005 roku przyniesie około **260 milionów złotych**. Na statystyczne-

go mieszkańca stolicy wpłynie tą drogą do kasy miejskiej równowartość **13 złotych** miesięcznie.

● Opłata skarbowa

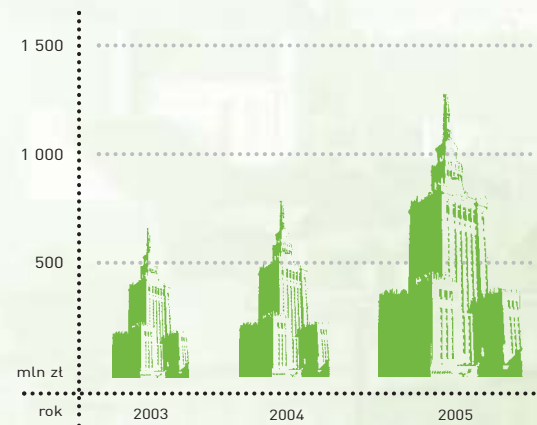
Opłatę skarbową wnosimy w związku z czynnościami załatwianymi w urzędach, np. przy składaniu podań, wniosków, odbieraniu zaświadczeń, zezwoleń itp. Stawki tego podatku są ustalone kwotowo – np. za wniesienie podania stawka wynosi **5 zł**, a za każdy załącznik **50 groszy**.

Łączne wpływy z tego podatku w ostatnich latach kształtowały się poniżej 100 milionów złotych, co w 2005 roku będzie oznaczać miesięcznie **4 złote** na mieszkańca. Można zatem upraszczając stwierdzić, że w tym roku każdy z nas – łącznie z dziećmi – złoży prawie 10 podań objętych tą opłatą, nie licząc pism z niej zwolnionych, za co zapłaci **48 złotych**.

● Inne dochody

Wszystkie inne dochody miasta dały mu w 2003 roku **673 miliony złotych**, w 2004 roku ponad **764 miliony złotych**, a w 2005 mają przynieść aż **1 miliard 261 milionów złotych** (wykres 5).

Wykres 5. Inne dochody m.st. Warszawy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu m.st. Warszawy.

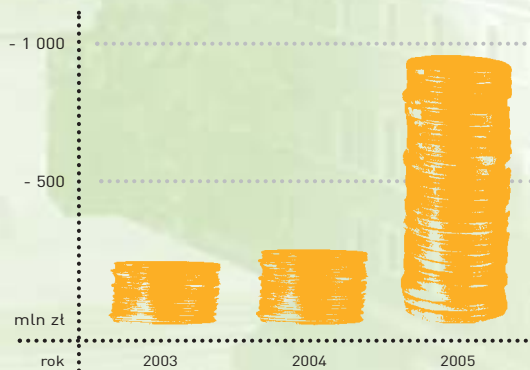
Źródła te stanowią ponad **17 procent** dochodów miasta. Prawie w połowie pochodzą one ze sprzedaży biletów komunikacji miejskiej, w pozostałej części między innymi z grzywien, mandatów i kar pieniężnych, odsetek od nieterminowych wpłat, wpływów z opłat parkingowych, tzw. karty podatkowej, podatku od spadków i darowizn, opłaty komunikacyjnej, opłat za media, reklamy i innych. Na statystycznego warszawiaka zatem z tych tytułów wpłynie do miejskiej kasy miesięcznie **62 złote**. Należy zauważyć, że niektóre z tych dochodów miasta stanowią równocześnie wydatek dla jego mieszkańców. Wiele z nich jednak wpływa z opłat ponoszonych przez przyjezdnych, firmy i instytucje budżetu państwa.

Skąd mamy pieniądze?

Deficyt i dług

Wspomniane wyżej dochody miasta nie wystarczają na pokrycie uchwalanych wydatków. W 2003 roku zabrakło miastu **240 milionów złotych**, w 2004 roku – **274 milionów złotych**, a w 2005 roku zabraknie **962 milionów złotych** (wykres 6). Oznacza to braki w kasie miasta blisko **48 złotych** na mieszkańca miesięcznie.

Wykres 6. Saldo budżetu m.st. Warszawy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu m.st. Warszawy.

Tym samym rośnie zadłużenie stolicy, które w tym roku sięgnie **2 miliardów 834 milionów złotych**. Można powiedzieć, że każdy warszawiak będzie miał łączny dług w wysokości **1 677 złotych** do spłacenia. W najbliższych latach dług ten będzie się prawdopodobnie powiększać. Dwa lata temu stanowił on **37 procent** dochodów miasta,

w tym ma przekroczyć **39 procent** dochodów. Dopuszczalny prawnie poziom zadłużenia wynosi 60 procent.

Dochody dzielnic

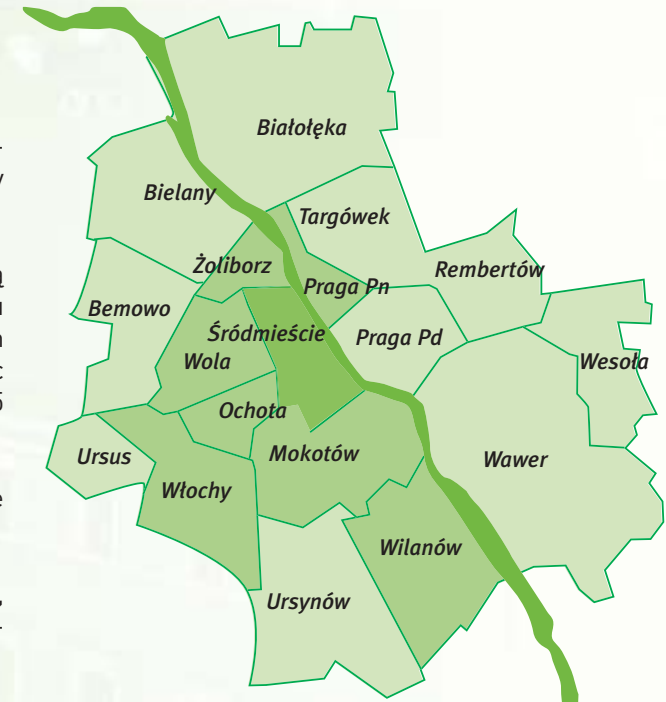
Warto nadmienić, że część z wyżej przedstawionych dochodów miasta jest z góry przypisana poszczególnym dzielnicom.

Plany finansowe dzielnic stanowią załącznik do budżetu miasta. Na rysunku 2 przedstawiony jest miesięczny poziom finansowania poszczególnych dzielnic w przeliczeniu na mieszkańca w 2005 roku.

Źródłem dochodów dzielnicy są uzyskane na ich terenie:

- 70 procent wpływów z majątku miasta, który niegdyś był własnością gmin warszawskich,
- podatki od nieruchomości, od środków transportowych, od posiadania psów, rolny i leśny,
- opłaty lokalne,
- wpływy z innych dochodów miasta pozyskiwanych w wyniku realizacji zadań dzielnicy.

Rysunek 2. Dochody dzielnic w 2005 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu m.st. Warszawy.

Skąd mamy pieniądze?

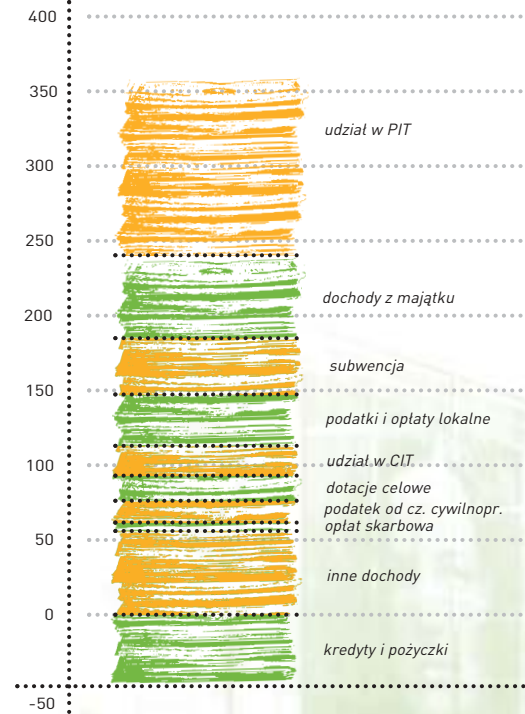
● Podsumowanie

W 2005 roku na każdego warszawiaka przypada co miesiąc **358 złotych** wpływających do miejskiej kasy. Środki te pochodzą będą:

- **130 złotych** z podatków dochodowych (111 złotych z PIT oraz 19 złotych z CIT),
- **61 złotych** z dochodów z majątku miasta,
- **53 złote** z budżetu państwa (37 złotych z subwencji oraz 16 złotych z dotacji),
- **35 złotych** z podatków i opłat lokalnych,
- **13 złotych** z podatku od czynności cywilnoprawnych,
- **4 złote** z opłaty skarbowej,
- **62 złote** z pozostałych źródeł.

Dodatkowo miastu zabraknie **48 złotych** na mieszkańca miesięcznie, przez co dług na mieszkańca wzrośnie do wspomnianych wcześniej **1 677 złotych**. Kwoty te przedstawia wykres 7.

Wykres 7. Dochody m.st. Warszawy na mieszkańca

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu m.st. Warszawy.

Ostatnie lata przyniosły zmianę struktury dochodów Warszawy. Zwiększyło się znaczenie dochodów z majątku, pożyczek oraz udziału stolicy w PIT. Jednocześnie spadło znaczenie podatków i opłat lokalnych oraz otrzymywanych z budżetu państwa subwencji oraz dotacji. Jak widać, warszawiacy w coraz większym stopniu bezpośrednio utrzymują swoje miasto.

Wykres 8. Struktura dochodów m.st. Warszawy w 2003 i 2005 roku

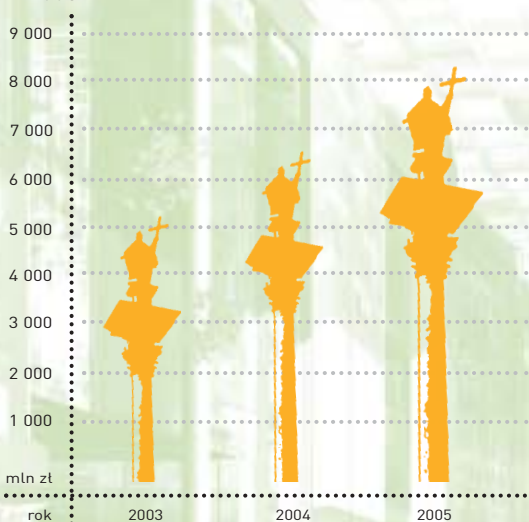
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu m.st. Warszawy

Na co wydawane są nasze pieniądze?

● **Wydatki m.st. Warszawy**

Ostatnie lata przyniosły Warszawie zarówno wzrost dochodów, jak i wzrost wydatków. Wydatki miasta w 2003 roku wyniosły ponad **5 miliardów złotych**, w 2004 roku – **6,2 miliarda**, a w 2005 roku najprawdopodobniej przekroczyły **8,2 miliarda złotych** (wykres 9).

Wykres 9. Wydatki m.st. Warszawy w latach 2003 – 2005

Źródło: dane z Urzędu m.st. Warszawy

Te szybko rosnące środki miasto przeznacza głównie na:

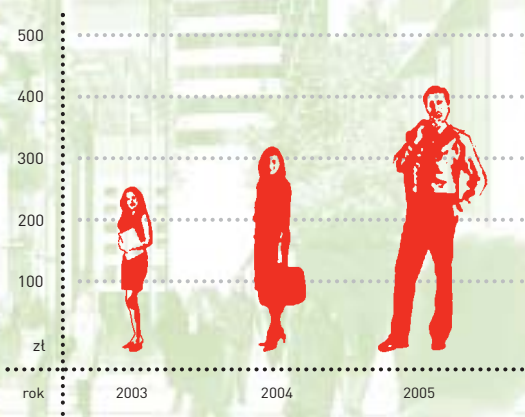
- transport i łączność,
- oświatę i wychowanie,
- gospodarkę mieszkaniową,

- administrację,
- pomoc społeczną,
- wpłatę do budżetu państwa,
- kulturę i sport,
- bezpieczeństwo,
- gospodarkę komunalną,
- obsługę długu,
- ochronę zdrowia.

Pozostałe cele wymagają poniżej 3 procent ogółu środków wydawanych przez miasto.

Wydatki stolicy można przedstawić jako miesięczne kwoty przypadające na każdego mieszkańca. I tak w 2003 roku kwota ta wyniosła **252 złote**, w 2004 roku – **309 złotych**, a w 2005 roku najprawdopodobniej sięgnie **406 złotych** (wykres 10).

Wykres 10. Miesięczne wydatki m.st. Warszawy na mieszkańca

Źródło: opracowanie własne na podstawie wykresu 9.

Tempo wzrostu tych kwot jest godne pozazdroszczenia – niewielu warszawiaków w ciągu dwóch lat może sobie pozwolić na 60-procentowe zwiększenie wartości codziennych zakupów.

Poniżej przedstawiona jest krótka charakterystyka najważniejszych rodzajów stołecznych wydatków.

Pamiętać należy, że postulowanie zwiększenia tego czy innego wydatku oznacza równoczesny postulat zmniejszenia innych wydawanych kwot. Budżet miasta jest ograniczony jego dochodami i możliwościami pożyczkowymi, z których należy umiarkowanie korzystać.

● **Transport i łączność**

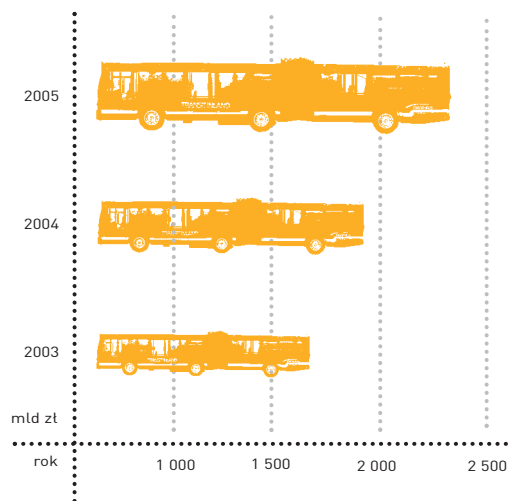
Najważniejszym zadaniem miasta jest zapewnienie mieszkańcom możliwości dogodnego przemieszczenia się na jego obszarze.

Oznacza to konieczność utrzymywania właściwego stanu dróg przebiegających przez Warszawę oraz szybkiego, wygodnego i bezpiecznego transportu zbiorowego.

Zbiorcze wydatki miasta na transport i łączność prezentowały się następująco: w 2003 roku wyniosły one **1,6 miliarda złotych**, w 2004 roku – **1,9 miliarda złotych**, a w bieżącym roku sięgną **2,3 miliarda złotych** (wykres 11).

Na co wydawane są nasze pieniądze?

Wykres 11. Wydatki m.st. Warszawy na transport i łączność

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu m.st. Warszawy.

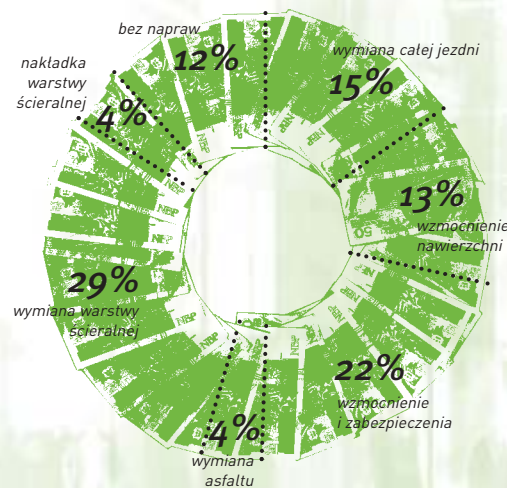
Oznacza to, że w 2005 roku miasto co miesiąc przeznaczy na te cele kwotę **115 złotych** na każdego mieszkańca.

Jeśli chodzi o transport publiczny, to w stolicy korzysta z niego około **2 milionów** pasażerów. Sieć komunikacji miejskiej obejmuje ponad **17 km** linii metra, **470 km** linii tramwajowych oraz **2 761 km** linii autobusowych. Tabor miejski liczy ponad **2 600 jednostek**. Bieżące utrzymanie komunikacji miejskiej kosztuje ponad miliard złotych rocznie. Ponieważ wpływy uzyskiwane z biletów są dwukrotnie niższe, a z przyczyn społecznych

nie są podnoszone ceny biletów, miasto regularnie dopłaca do przewozu pasażerów. Dodatkowo Warszawa sama finansuje bezpłatne bilety dzieci do lat siedmiu i osób powyżej 70-tego roku życia, a także ulgi przejazdowe studentów i uczniów.

Głównymi inwestycjami miejskimi w zakresie transportu publicznego są: dalsza budowa metra, którego kolejne stacje są systematycznie oddawane do użytku, rozbudowa sieci tramwajowej oraz uruchomienie Szybkiej Kolei Miejskiej, której pierwsze dwa składy mają wejść do służby jesienią tego roku.

Wykres 12. Zakres niezbędnych napraw dróg w Warszawie w 2003 roku

Źródło: <http://www.zdm.waw.pl/index.php?view=12050412>

Jeśli chodzi o stan dróg w Warszawie, to zgodnie z raportem Instytutu Badawczego Dróg i Mostów we wrześniu 2003 roku tylko **12 procent** stołecznych jezdni nie wymagało napraw. Ogrom zadań stojących przed obecnymi władzami miasta w tym zakresie przedstawia wykres 12. Podobnie przedstawia się sytuacja z wiadukdami czy kładkami dla pieszych – większość z nich jest w tak złym stanie, że prościej byłoby je wymienić na zupełnie nowe niż remontować.

Obecne kłopoty kierowców wynikają z kilku przyczyn. Po pierwsze, po wojnie zaczęto stosować tańsze imitacje naturalnego asfaltu przy budowie dróg. Jednocześnie nie przewidziano gwałtownego rozwoju miasta i związanego z tym zwiększenia natężenia ruchu oraz pojawienia się cięższych samochodów. Po drugie, naprawa dróg jest wysoce kosztowna, dlatego od wielu lat nie były one remontowane. Zakres napraw postulowanych przez Instytut pochłonąłby osiemnastokrotność środków przeznaczonych na ten cel w 2003 roku. Po trzecie wreszcie, całościowe remonty oznaczają trzyletnie przygotowania oraz utrudnienia w ruchu na pozostałych odcinkach, dlatego nie można ich robić w jednym czasie.

Decyzje o nowych inwestycjach wymagają szczególnej rozwagi. Słynny tunel wzdłuż Wisły za **200 milionów złotych był dwa razy droższy** od mostu Świętokrzyskiego. Most Świętokrzyski z kolei postawiono w miejsce

Na co wydawane są nasze pieniądze?

mostu Syreny, ale teraz przejeżdża nim dwa razy mniej kierowców niż kiedyś, ponieważ tunel uniemożliwia samochodom z Włostzady wjazd na nowy most. Przykłady te są wymownym ostrzeżeniem, zwłaszcza w sytuacji, w której miejskie inwestycje finansowane są niejako na kredyt.

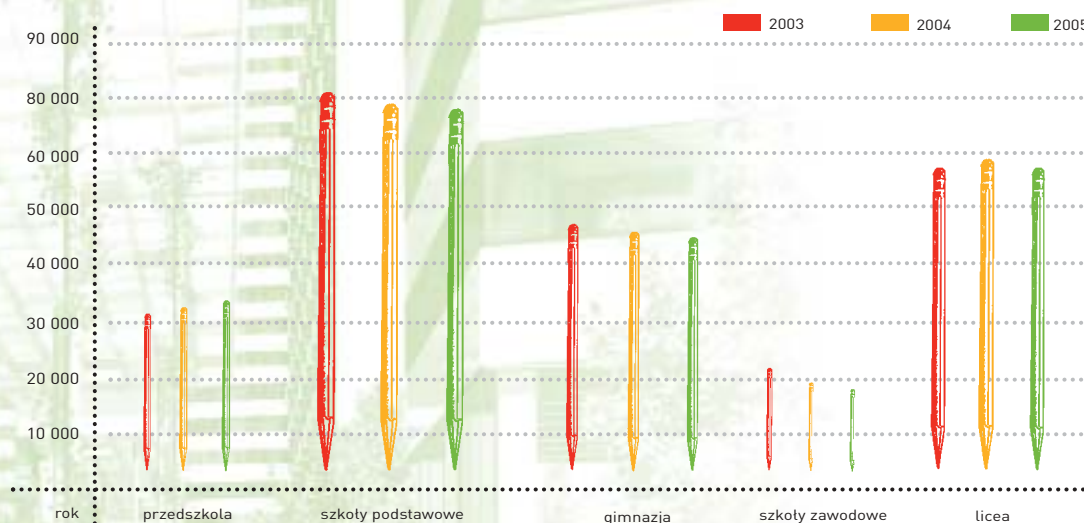
Tym bardziej powinien cieszyć wysiłek finansowy Warszawy podjęty od 2003 roku. Wydatki Zarządu Dróg Miejskich na utrzymanie i inwestycje drogowe co roku rosną o prawie **40 procent**. Dzięki temu udało się wyremontować ulice Wołoską, Madalińskiego i Odyńca. Położono nowe nawierzchnie na Alejach Ujazdowskich, ulicy Książęcej i placu Trzech Krzyży. Nową nawierzchnię uzyskało pół miliona metrów kwadratowych ulic. Planowane jest połączenie rozbudowywanego lotniska Okęcie z autostradą A-2 oraz Ursynowem i Mokotowem. Wyremontowano tunel W-Z i odnowiono przy nim zabytkowe schody ruchome.

● Oświata i wychowanie

Drugim pod względem wielkości zadaniem miasta jest zapewnienie edukacji dzieci i młodzieży na poziomie podstawowym i średnim. W bieżącym roku wydatki na oświatę i wychowanie stanowią aż **20 procent** całego budżetu stolicy. Warszawa to największy ośrodek edukacyjny w Polsce. Składa się on z około **1 200 publicznych**

szkół i placówek oświatowych oraz kilkuset niepublicznych. Miasto zatrudnia w oświacie około **23 tysiące** nauczycieli oraz aż **11,5 tysiąca** pracowników administracji i obsługi. Znaczenie szkolnictwa w stolicy ilustrują poniższe dane (wykres 13).

Wykres 13. Liczba uczniów szkół i placówek oświaty w Warszawie w latach 2003–2005

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu m.st. Warszawy.

Liczba dzieci uczęszczających do szkół finansowanych przez miasto spada. W 2003 roku w stolicy było **240 tysięcy** uczniów, w 2004 roku – **237 tysięcy**, a w 2005 roku już tylko **235 tysięcy**, w tym około **32,5 tysiąca** uczniów w dotowanym szkolnictwie niepublicznym. Niestety, spadek liczby dzieci jest

głównie efektem systematycznego spadku przyrostu naturalnego. Równocześnie stabilne są nakłady miasta na powyższe cele (wykres 14). Jak już wspomniano, stolica na oświatę i wychowanie otrzymuje subwencję z budżetu państwa. Subwencja ta pokrywa tylko **40 procent** dokonywanych wydatków. Oznacza to regularne dopłacanie przez miasto do szkolnictwa.

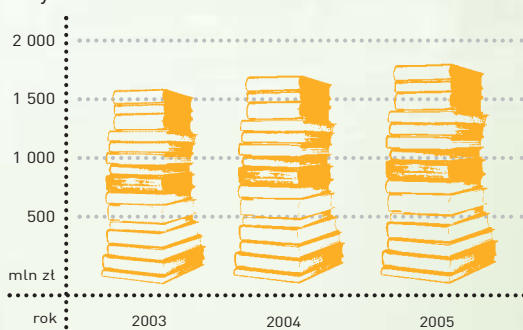
Dzięki temu jednak możliwe było ujednoczenie systemu wynagradzania nauczycieli i wzrost ich pensji średnio z **2 275 złotych** w 2003 roku do **2 650 złotych** w 2005 roku. Zgromadzono także środki na realizację nowej polityki oświatowej miasta na lata 2004–2007. W jej ramach można sfinansować ofertę dydaktyczną wykraczającą poza

Na co wydawane są nasze pieniądze?

obowiązkowy plan nauczania określony przez ministerstwo. Systematycznie zwiększa się także liczba remontów w szkołach. Dodatkowo miasto dofinansowuje przedszkola publiczne i niepubliczne. W tych pierwszych dotacja na jednego wychowanka wynosi od **650 złotych** do **1048 złotych** (w przedszkolach integracyjnych). W 2005 roku dofinansowano miejsca w **144 przedszkolach** niepublicznych kwotą od **488 złotych** do **1195 złotych** (niepubliczne przedszkola specjalne).

Warszawa zapewnia także dowóz do szkół uczniom niepełnosprawnym, prowadzi świetlice szkolne, funduje stypendia dla najzdolniejszych, organizuje wypoczynek najmłodszym (akcje „Zima w Mieście” czy „Lato w Mieście”). W ramach środków z Europejskiego Funduszu Społecznego przyznawane są stypendia najuboższym uczniom w wysokości **150 złotych** miesięcznie.

Wykres 14. Wydatki m.st. Warszawy na oświatę i wychowanie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu m.st. Warszawy.

Łączne wydatki miasta na oświatę i wychowanie wyniosły w 2003 roku **1,5 miliarda złotych**, w 2004 roku **1,7 miliarda złotych**, a w 2005 roku sięgnie prawie **1,8 miliarda złotych**.

Oznacza to, że w 2005 roku miasto co miesiąc przeznaczy na oświatę i wychowanie kwotę **90 złotych** na każdego mieszkańca. Kształcenie jednego dziecka kosztować będzie średnio **650 złotych** miesięcznie. Tyle mniej więcej wynosi chesne w elitarnych liceach niepublicznych.

● Gospodarka mieszkaniowa

Na 2005 rok planowany jest gwałtowny wzrost wydatków z budżetu Warszawy na gospodarkę mieszkaniową.

Podobnie jak w wypadku dochodów miasta z majątku, wynika on głównie ze zmian organizacyjnych. W ich wyniku więcej środków jest wydawanych bezpośrednio z budżetu miasta, a nie – jak poprzednio – przez jednostki organizacyjne miasta prowadzące samodzielną gospodarkę budżetową.

Dotychczas w budżecie przeznaczono na te cele w 2003 roku kwotę **157 milionów złotych** oraz **289 milionów złotych** w 2004 roku (wykres 15).

Na bieżący rok planowane jest zwiększenie wydatków do ponad miliarda złotych. Oznacza to środki na poziomie aż **51 złotych** na mieszkańca miesięcznie.

Wykres 15. Wydatki m.st. Warszawy na gospodarkę mieszkaniową

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu m.st. Warszawy.

Pieniądze te przeznaczone są na szybką budowę nowych lokali komunalnych. Skoro jest to bardzo istotna pozycja w miejskim budżecie, istotne powinny być też efekty tych działań. I rzeczywiście – o ile do 2002 roku budowano przeciętnie **32 lokale** rocznie, o tyle ostatnio ich liczba wzrosła do **87** na rok. Jednocześnie rozpoczęto **1 435 inwestycji** pod kolejne lokale.

Miastu udało się także zaktywizować Towarzystwa Budownictwa Społecznego. Do 2003 roku oddawały one średnio **43 lokale** rocznie, obecnie zaś planują wzrost tej liczby do **922**. Jednocześnie miasto remontuje tzw. pustostany – w ubiegłym roku zakończono prace w **1 275 lokalach**, w tym roku trwają one w **1 300 mieszkaniach**.

Na co wydawane są nasze pieniądze?

● Administracja

Niewątpliwie największe emocje w Warszawie budzą wydatki na miejską administrację. Również one w ostatnich latach rosły, na szczęście w tempie wolniejszym niż inne wydatki. W 2003 roku wydano na funkcjonowanie miasta prawie **460 milionów złotych**, w 2004 roku ponad **500 milionów złotych**, a na 2005 rok przewidziano wzrost do **624 milionów złotych** (wykres 16). Jak można obliczyć, na każdego warszawiaka przypada **31 złotych** miesięcznego wydatku na administrację – złotówka dziennie. Co udało się miastu osiągnąć za te pieniądze?

Wykres 16. Wydatki m.st. Warszawy na administrację

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu m.st. Warszawy.

Pierwszym zadaniem nowych władz w tym obszarze było scalenie dotychczasowych ad-

ministracji dzielnic, gmin, powiatu warszawskiego i gminy Wesola w sprawny Urząd m.st. Warszawy. W krótkim czasie udało się zmniejszyć zatrudnienie o **14 procent** i zmotywować pracowników do stałego podnoszenia kwalifikacji. Systematycznie rośnie odsetek urzędników z wyższym wykształceniem, dzięki czemu mogą oni w bardziej kompetentny sposób służyć mieszkańcom pomocą.

Jednocześnie wdrożono w mieście szereg procedur antykorupcyjnych. Pracownicy administracji regularnie składają oświadczenia majątkowe. Funkcjonowanie Biura Zamówień Publicznych pozwala na obywatelską kontrolę zakupów miejskich. Przykładowo dzięki niemu udało się obniżyć koszty budowy dróg. Biuro Nadzoru Właścicielskiego doprowadziło do poprawy sytuacji spółek miejskich, które jako całość zaczęły przynosić miastu zyski.

Sztandarową inwestycją miejską w obszarze administracji są Wydziały Obsługi Mieszkańców. Ich zadaniem jest świadczenie profesjonalnych usług warszawiakom zgodnie z zasadą „wszystkie sprawy w jednym miejscu”, według jednakowych dla wszystkich dzielnic standardów.

Można w nich załatwić sprawy z zakresu:

- architektury,
- dowodów osobistych,
- działalności gospodarczej,

- ewidencji ludności,
- geodezji,
- infrastruktury,
- komunikacji,
- ochrony środowiska,
- podatków i opłat lokalnych,
- prawa jazdy,
- rejestracji pojazdów,
- skarg i wniosków.

Przeszkoleni pracownicy WOM-ów służą mieszkańcom aktualnymi informacjami. Zadaniem Wydziałów jest także wstępne sprawdzenie kompletności wniosków z jakimi mieszkańcy przychodzą do urzędu, co przyspiesza załatwianie spraw. Na stronie internetowej Urzędu m.st. Warszawy (www.um.warszawa.pl) znajdują się karty informacyjne procedur wraz z odpowiednimi formularzami, które można samodzielnie wydrukować.

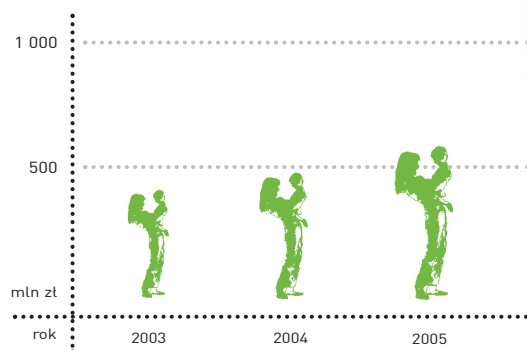
● Pomoc społeczna

Kolejnym zadaniem samorządu warszawskiego jest pomoc społeczna. Obszarem tym zajmuje się Biuro Polityki Społecznej współpracujące z dzielnicowymi Ośrodkami Pomocy Społecznej oraz organizacjami społecznymi. W 2003 roku przeznaczono na ten cel **387 milionów złotych**, w 2004 roku – **467 milionów złotych**, a w tym roku planuje się wydać **556 milionów złotych** (wykres 17). Innymi słowy, każdy mieszkaniec Warszawy oddaje

Na co wydawane są nasze pieniądze?

co miesiąc **27 złotych** na pomoc współmieszkańcom.

Wykres 17. Wydatki m.st. Warszawy na pomoc społeczną

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu m.st. Warszawy.

Środki te miasto przeznacza na:

- **18 domów** pomocy zapewniających stały pobyt prawie **2 tysięcy osób** – osób starszych, przewlekle chorych, chorych psychicznie oraz niepełnosprawnych intelektualnie,
- finansowanie ponad **4 tysięcy miejsc** w ogniskach szkolno-wychowawczych, domach dziecka i pogotowiu opiekuńczym,
- ponad **15 tysięcy świadczeń** na rzecz rodzin zastępczych,
- funkcjonowanie ośrodków pomocy rodzinie, klubów seniora, dziennych domów pobytu, noclegowni.

Jednym z najważniejszych zadań opieki społecznej jest indywidualna pomoc osobom

będącym w trudnej sytuacji materialnej. Pomoc ta realizowana jest w różnorodnych formach:

- wypłat zasiłków pieniężnych oraz zasiłków celowych na: dożywianie, leczenie, zakup leków, opłaty czynszowe, zakup odzieży, zakup wyposażenia szkolnego, opłaty za energię i gaz itp.,
- zakupów paczek świątecznych, finansowaniu kolonii dla dzieci z rodzin najuboższych, zakupów obiadów dla podopiecznych,
- świadczenia usług opiekuńczych, pielęgniarских i specjalistycznych dla osób potrzebujących pomocy z uwagi na podeszły wiek lub niepełnosprawność fizyczną.

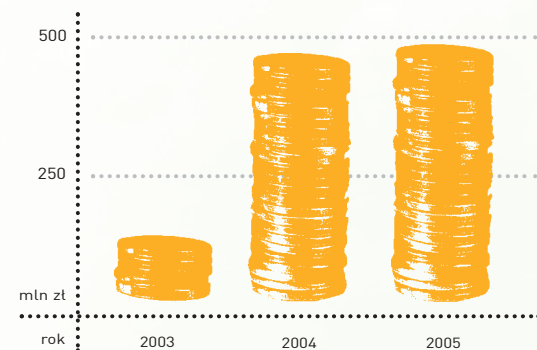
Równocześnie miasto finansuje programy przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii oraz HIV/AIDS.

● Wpłata do budżetu i inne rozliczenia

Niestety, wraz z obserwowanym wzrostem dochodów miejskich rośnie też tzw. jankoskowe, czyli kwota, którą Warszawa musi wpłacać do budżetu państwa celem przekazania jej innym, biedniejszym samorządom.

I tak miasto (wraz z innymi rozliczeniami) musiało oddać w 2003 roku **112 milionów złotych**, w 2004 roku – **472 miliony złotych**, a w 2005 roku odda aż **483 miliony złotych** (wykres 18).

Wykres 18. Wpłaty m.st. Warszawy do budżetu państwa i inne rozliczenia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu m.st. Warszawy.

Co miesiąc zatem na mieszkańca przypadają **24 złote** wydatków tego typu. To prawie tyle, ile miasto z tego samego budżetu otrzymuje subwencji oraz ponad dwukrotność otrzymywanej stamtąd dotacji celowej. Tylko reforma dochodów samorządów i rzeczywista decentralizacja ich finansów może skończyć z takim „przelewaniem z pustego w próżne”.

● Kultura i sport

Warszawa, jak przystało na stolicę, rozwija także swój mecenat. Opieką miasta objęta jest szeroko rozumiana działalność kulturalna i sportowa. W ciągu trzech lat ponad dwukrotnie powiększono nakłady na te cele. W 2003 roku było to **260 milionów złotych**,

Na co wydawane są nasze pieniądze?

w 2004 roku – już **356 milionów**, w 2005 roku planowane jest **465 milionów złotych** (wykres 19). Oznacza to wydatki rządu **23 złotych** na mieszkańca miesięcznie.

Wykres 19. Wydatki m.st. Warszawy na kulturę i sport

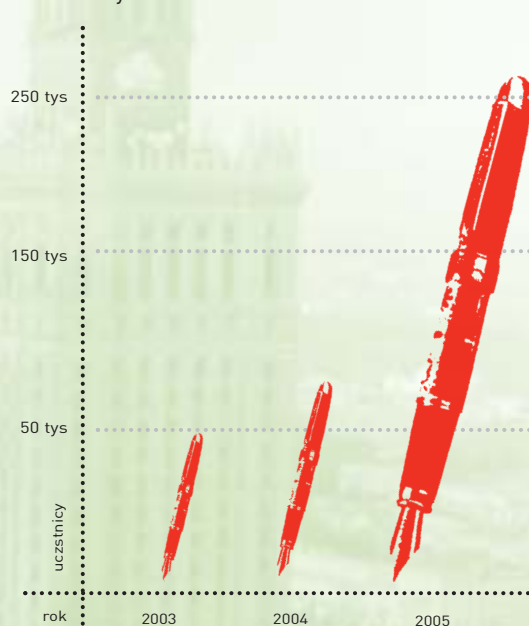

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu m.st. Warszawy.

W obszarze kultury Warszawa na bieżąco finansuje między innymi **18 teatrów, 27 domów i ośrodków kultury wraz ich 20 filiami, oraz 43 biblioteki publiczne wraz ze 166 filiami**. Miasto utrzymuje też trzy muzea: Muzeum Historyczne m. st. Warszawy, Muzeum Karykatury i Muzeum Powstania Warszawskiego. To ostatnie, choć istnieje dopiero rok, otrzymało prestiżową Nagrodę „Sybilla 2004”. Muzeum Powstania Warszawskiego odwiedziło już **400 tysięcy** gości. Coraz istotniejszą pozycję w budżecie miasta zajmuje ochrona i konserwacja zabytków. Najważniejsze planowane zadania do-

tyczą odnowienia warszawskiej Starówki oraz rewitalizacji Krakowskiego Przedmieścia. Oświetlane są obiekty zabytkowe. Powstaną również nowe pomniki – Romana Dmowskiego i Janusza Korczaka.

Wykres 20. Uczestnicy Warszawskich Olimpiad Młodzieży

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu m.st. Warszawy.

Systematycznie rosną nakłady miasta na sport i kulturę fizyczną. Zadania te realizują Ośrodki Sportu i Rekreacji, Ośrodek Wypoczynku WISŁA oraz Park Kultury w Powsinie. W ramach upowszechniania kultury fizycznej miasto zleca organizację licznych

impres sportowych i rekreacyjnych pozarządowym organizacjom. Inicjowane i wspierane są cykliczne imprezy, dla których głównym założeniem nie jest rywalizacja ale możliwość samego uczestnictwa. Przykładem tego może być m. in. Maraton Warszawski. Dzięki aktywnej polityce miasta wzrosła liczba uczestników Warszawskich Olimpiad Młodzieży (wykres 20).

W tym roku nasze miasto współorganizuje Ogólnopolską Olimpiadę Młodzieży dla **4 800 zawodników** z całej Polski. Corocznie szkolonych jest ponad **1 400 dzieci i młodzieży** uzdolnionej sportowo. Wspierane są również przygotowania i udział reprezentantów Warszawy w ogólnopolskim współzawodnictwie sportowym. Warszawa zajmuje tu pierwsze miejsce w klasyfikacji gmin i powiatów.

Spośród najważniejszych inwestycji miejskich wymienić należy budowę lub przebudowę: sali widowiskowej CEK Łowicka, Dzielnicowego Centrum Promocji Kultury przy ul. Podskarbińskiej, stadionu KS Orzeł, stadionu przy ul. Łazienkowskiej, stadionu KS Polonia, kompleksu sportowo-rekreacyjnego w Parku Kultury w Powsinie, toru lodowego „Stegny” i hali sportowo-widowiskowej przy ul. Hirszfelda. Władze przystąpiły też do budowy Stadionu Narodowego w Warszawie. Wszystkie te działania są pomocne w promocji turystyki. Z tego głównie powodu przygotowany został system identyfikacji wizualnej miasta, w tym jego hasło oraz znak promocyjny.

Na co wydawane są nasze pieniądze?

● **Bezpieczeństwo**

Choć może to wydawać się nieprawdopodobne, jeden z największych sukcesów miasta udało się osiągnąć za pomocą stosunkowo niewielkich kwot. Mianowicie w 2003 roku nakłady na bezpieczeństwo wyniosły **142 miliony złotych**, w 2004 roku – **168 milionów złotych**, a w 2005 roku mają sięgnąć **214 milionów złotych** (wykres 21). Jest to równowartość zaledwie **11 złotych** na mieszkańca miesięcznie.

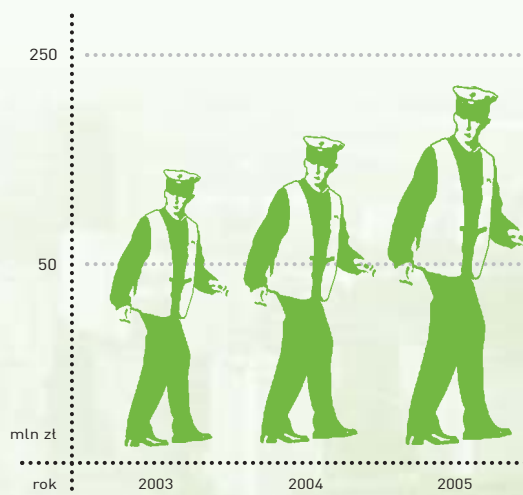
W ciągu ubiegłego roku udało się zwiększyć o 6 procent wykrywalność przestępstw. Jednocześnie więcej poszkodowanych zaczęło zgłaszać się na policję. Dzięki temu już **58 procent** warszawiaków czuje się bezpiecznie w swoim mieście, podczas gdy rok temu było to tylko **41 procent**.

Rezultaty te osiągnięto między innymi dzięki dodatkowym oddziałom policji, finansowanym z budżetu miasta. Jednostki te w ramach akcji „Bezpieczne Osiedle” patrolują wskazywane przez mieszkańców sektory miasta. Miasto planuje także sformowanie dodatkowych oddziałów prewencji, wspomagających policję przy zabezpieczaniu imprez masowych.

W oparciu o przeszkolonych strażników miejskich wprowadzono w szkołach tzw. opiekunów, odpowiedzialnych za bezpie-

czeństwo placówek edukacyjnych. System nagród przyznawanych przez prezydenta Warszawy pozwala dodatkowo motywować funkcjonariuszy Policji i Straży Miejskiej. Oprócz tego miasto dofinansowuje funkcjonowanie Państwowej Straży Pożarnej.

Wykres 21. Wydatki m.st. Warszawy na bezpieczeństwo

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu m.st. Warszawy.

Wśród planowanych inwestycji miejskich w tym obszarze wymienić należy zakup specjalistycznych kombinezonów dla policji, przyczepy z komorą antywybuchową, zakup nowych radiowozów, budowę strażnicy na Ursynowie i przy ulicy Czarodzieja oraz objęcie miasta pełnym systemem monitorin-

gu. Jego zadaniem będzie obserwowanie miejsc szczególnie niebezpiecznych i przekazywanie informacji do najbliższego patrolu interwencyjnego policji. W miejscach objętych już monitoringiem przestępczość spadła średnio o **60 procent**.

● **Gospodarka komunalna i ochrona środowiska**

Obszarem, w którym miastu udało się jednocześnie zmniejszyć nakłady i zwiększyć efekty, jest gospodarka komunalna i ochrona środowiska. W 2003 roku na te cele wydano **233 miliony złotych**, w 2004 roku – **170 milionów złotych**, a na 2005 rok przeznaczono **190 milionów złotych** (wykres 22). Oznacza to wydatki miasta rzędu **9 złotych** na mieszkańca miesięcznie.

Trudno wyobrazić sobie funkcjonowanie stolicy bez oświetlonych ulic, placów i dróg. Nakładów wymaga także ich oczyszczanie i odśnieżanie oraz utrzymywanie parkingów. Jednocześnie władze dbają o systematyczną poprawę stanu środowiska w rozrastającym się mieście. Zmodernizowano stacje uzdatniania wody. Planowana jest dalsza rewaloryzacja parków: Ogrodu Saskiego, Parku Żeromskiego, Skaryszewskiego, Praskiego i Dreszera. Przebudowane zostanie Schronisko Na Paluchu.

Na co wydawane są nasze pieniądze?

Wykres 22. Wydatki m.st. Warszawy na gospodarkę komunalną

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu m.st. Warszawy.

● **Obsługa długu**

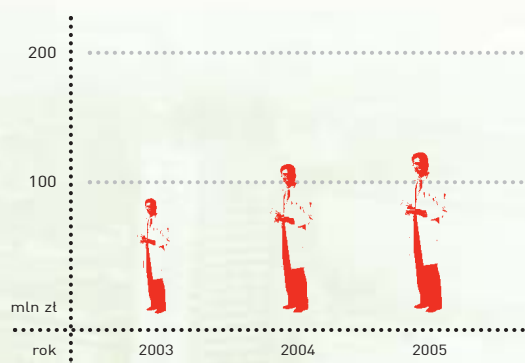
Wraz z obserwowanym wzrostem zadłużenia stolicy prawie dwukrotnie wzrosły koszty obsługi miejskiego długu. I tak: w 2003 roku wynosiły one **96 milionów złotych**, w 2004 roku – **107 milionów złotych**, a w 2005 roku sięgną już **170 milionów złotych**. Oznacza to koszt **8 złotych miesięcznie** na mieszkańca.

● **Ochrona zdrowia**

Główny ciężar finansowania ochrony zdrowia spoczywa na Narodowym Funduszu

Zdrowia. Stąd wynika ograniczone zaangażowanie miasta w tym obszarze. Warszawa odpowiedzialna jest za inwestycje w **32** miejskich placówkach ochrony zdrowia – w tym w **11** szpitalach – oraz za szereg dodatkowych programów adresowanych do mieszkańców. W 2003 roku miasto wydało na ochronę zdrowia **53 miliony złotych**, w 2004 roku – już prawie **100 milionów złotych**, a na 2005 rok przewidziane jest **112 milionów złotych** (wykres 23). Jest to równowartość 6 złotych na osobę miesięcznie.

Wykres 23. Wydatki m.st. Warszawy na ochronę zdrowia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu m.st. Warszawy.

Na podstawie danych epidemiologicznych określono listę **19 programów** profilaktycznych, na które w pierwszym rzędzie powinny być kierowane środki budżetu miasta. Lista programów jest modyfikowana w kolejnych latach, w miarę zmian w sytuacji zdrowotnej

mieszkańców Warszawy i możliwości budżetowych. W 2005 roku z programów profilaktycznych w zakresie kardiologii, onkologii, stomatologii, opieki nad kobietą ciężarną, wad postawy i szczepień ochronnych, skorzysta ponad **175 000 osób**. Począwszy od 2003 roku co rok zwiększane są znacząco środki finansowe przeznaczone na programy polityki zdrowotnej skierowane do mieszkańców miasta. W 2004 roku była to kwota **8 milionów złotych**, w tym będzie to ponad **27 milionów złotych**.

Dodatkowo w 2005 roku, w **388 szkołach** publicznych, realizowane będą programy zdrowotne dla **184 tysięcy** dzieci. Władze miasta wspierają również organizacje pozarządowe w zakresie promocji zdrowia, rehabilitacji medyczno-społecznej, a także opieki paliatywno-hospicyjnej. Jeśli chodzi o inwestycje, na ten rok planowana jest modernizacja i rozbudowa Warszawskiego Szpitala dla Dzieci, przebudowa i rozbudowa Szpitala Praskiego oraz rozbudowa Szpitala Inflancka.

● **Wydatki dzielnic**

Podobnie jak w wypadku dochodów, również pewne wydatki przypisane są dzielnicom. Wydatki dokonywane przez dzielnice utrzymują się na stabilnym poziomie około **42,5 procenta** wydatków miasta. Dzielnice utrzymują lokale miejskie, które leżą na ich terenie. Ponadto Rada m.st. Warszawy może

Na co wydawane są nasze pieniądze?

powierzyć i powierza dzielnicom utrzymanie placówek oświaty, kultury, pomocy społecznej, sportu, ochrony zdrowia i lokalnych dróg. Miesięczne wydatki na mieszkańca te cele dokonywane przez dzielnice przedstawia rysunek 3. Kolorem zielonym oznaczono wydatki – od 101 zł do 200 zł, a ciemnozielonym – powyżej 200 zł.

Rysunek 3. Wydatki dzielnic w 2005 roku na mieszkańca i ogółem

Dzięki decyzjom władz Warszawy dzielnice otrzymują finansowe wsparcie od miasta celem zapewnienia środków na realizację ich zadań. W najmniejszym stopniu dotyczy to Śródmieścia, w największym – Wesołej.

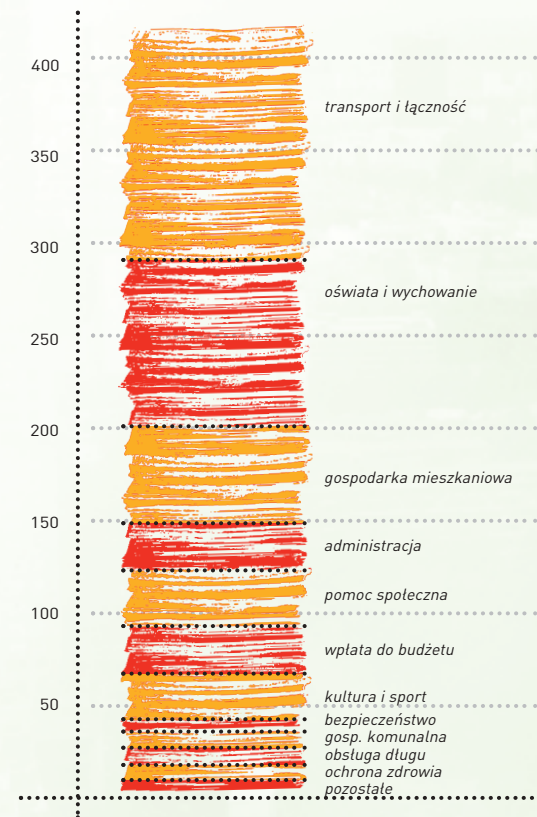
dzielnica	2003	2004	2005
	miliony złotych		
Bemowo	115	127	143
Białołęka	89	109	117
Bielany	198	215	268
Mokotów	236	297	417
Ochota	117	169	187
Praga Południe	199	266	333
Praga Północ	115	145	216
Rembertów	33	42	49
Śródmieście	209	253	472
Targówek	153	167	206
Ursus	55	73	89
Ursynów	152	179	195
Wawer	89	114	134
Wesoła	31	42	46
Wilanów	35	37	41
Włochy	90	78	110
Wola	190	244	358
Żoliborz	69	91	112
suma	2176	2647	3489

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu m.st. Warszawy.

● Podsumowanie

W 2005 roku miasto wyda średnio na każdego mieszkańca Warszawy kwotę **406 złotych miesięcznie** (wykres 24).

Wykres 24. Wydatki m.st. Warszawy na mieszkańca

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu m.st. Warszawy.

Na co wydawane są nasze pieniądze?

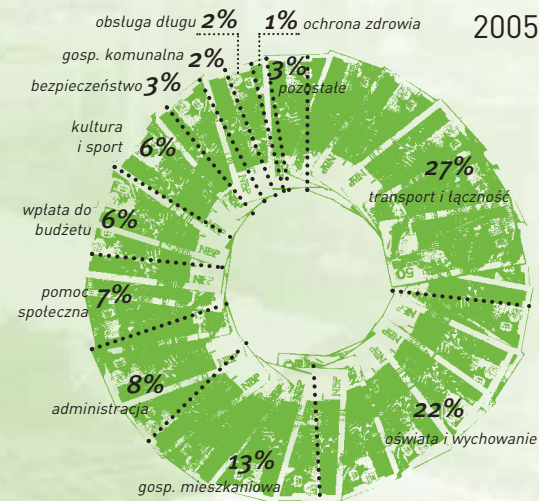
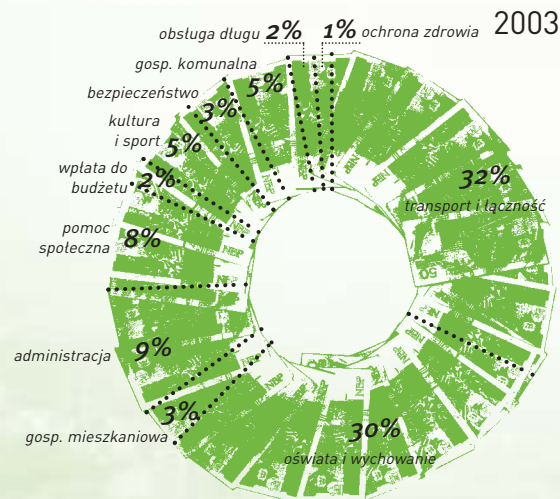
W ramach tej sumy poniższe kwoty zostaną przeznaczone:

- **115 złotych**
– na transport i łączność,
- **90 złote**
– na oświatę i wychowanie,
- **51 złotych**
– na gospodarkę mieszkaniową,
- **31 złotych**
– na administrację,
- **27 złotych**
– na pomoc społeczną,
- **44 złote**
– na wpłatę do budżetu,
- **23 złote**
– na kulturę i sport,
- **11 złotych**
– na bezpieczeństwo,
- **9 złotych**
– na gospodarkę komunalną,
- **8 złotych**
– na obsługę długu,
- **6 złotych**
– na ochronę zdrowia,
- **11 złotych**
– na pozostałe wydatki.

Ostatnie lata przyniosły zmianę struktury wydatków naszego miasta. Zwiększył się udział wydatków na gospodarkę mieszkaniową oraz wpłat do budżetu, zmniejszył natomiast udział wydatków na transport i łączność oraz oświatę i wychowanie. Zmiany te ilustruje wykres 25.

Warto podkreślić, że systematycznie rośnie udział nakładów inwestycyjnych miasta – w 2003 roku sięgnęły one **15,9 procent** budżetu, w 2004 roku – **15,8 procent**, a w 2005 dojdą do **18,5 procent**. Miastu udaje się też realizować więcej inwestycji tańszym kosztem.

Wykres 25. Struktura wydatków m.st. Warszawy w 2003 i 2005 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu m.st. Warszawy.

Nasz budżet

Budżet Warszawy to plan finansowy zawierający przewidywane wydatki i dochody miasta. Takie miesięczne zestawienie finansów naszej stolicy w przeliczeniu na jej jednego mieszkańca zamieszczono poniżej.

Tabela 1. Budżet m.st. Warszawy na 2005 rok w przeliczeniu na mieszkańca

<i>źródło dochodów</i>	<i>złotych</i>	<i>rodzaj wydatków</i>	<i>złotych</i>
udział w PIT	111	transport i łączność	115
dochody z majątku	61	oświata i wychowanie	90
subwencja	37	gospodarka mieszkaniowa	51
podatki i opłaty lokalne	35	administracja	31
udział w CIT	19	pomoc społeczna	27
dotacje celowe	16	wpłata do budżetu	24
podatek od czynności cywilnoprawnych	13	kultura i sport	23
opłata skarbowa	4	bezpieczeństwo	11
pozostałe dochody	62	gospodarka komunalna	9
pożyczki i kredyty	48	obsługa długu	8
SUMA	406	ochrona zdrowia	6
		pozostałe	11
		SUMA	406

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu m.st. Warszawy.

Biuro Budżetu
ul. Miodowa 6/8, 00-251 Warszawa
tel. (+48 22) 595 36 47, fax (+48 22) 828 13 97

Zespół Doradców Prezydenta, ul. Miodowa 6/8, 00-251 Warszawa
tel. (+48 22) 595 36 00, fax (+48 22) 595 34 84, e-mail: bkamilska@warszawa.um.gov.pl

Biuro Promocji Miasta Pałac Kultury i Nauki, XI piętro Plac Defilad 1
00-901 Warszawa, skr. poczt. 75, tel. (+48 22) 656 76 26, fax (+48 22) 656 64 50
e-mail: promocja@warszawa.um.gov.pl

Miasto Stołeczne Warszawa jest uczestnikiem akcji „Przejrzysta Polska”. Niniejsza broszura jest elementem działania Urzędu m.st. Warszawy w ramach zadania nr 6.1: „Urząd przygotowuje i rozpropaguje książeczkę (coroczny informator budżetowy dla mieszkańców) pt. »Skąd mamy pieniądze i na co je wydajemy«.”

Projekt graficzny i DTP: GAMA, tel. (+48 22) 869 44 25